

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 30.5.2012 г.
COM(2012) 257 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДОКЛАД ЗА КОНВЕРГЕНЦИЯТА —2012 г.

**(изготвен в съответствие с член 140 , параграф 1 от Договора за функционирането
на Европейския съюз)**

{SWD(2012) 144 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДОКЛАД ЗА КОНВЕРГЕНЦИЯТА — 2012 г.

(изготвен в съответствие с член 140 , параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз)

1. ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

В член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу ДФЕС) се изисква Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) да докладват на Съвета най-малко веднъж на всеки две години, или по искане на държава членка с дерогация¹, за напредъка на държавите членки относно изпълнението на техните задължения във връзка с постигането на Икономическия и паричен съюз. Последните доклади на Комисията и на ЕЦБ за конвергенцията бяха приети през май 2010 г.

Докладът за конвергенцията за 2012 г. обхваща следните осем държави членки с дерогация: България, Чешката република, Латвия, Литва, Унгария, Полша, Румъния и Швеция². По-подробна оценка за степента на конвергенция в тези държави членки е представена в техническото приложение към настоящия доклад (SWD(2012) 144). При последния доклад за конвергенцията от 2010 г. държавите членки показаха неравномерен напредък по отношение на конвергенцията, тъй като много от тях претърпяваха значителни корекции на вече натрупаните неравновесия на фона на икономическата и финансова криза. Настоящият преглед се извършва в условията на трудности във външната среда и на колебаещо се възстановяване в региона, наред с непрекъснати изпитания на финансовите пазари.

Съдържанието на докладите, подготвени от Комисията и ЕЦБ, се регламентира в член 140, параграф 1 от ДФЕС. Съгласно този член докладите трябва да включват преглед на съвместимостта на националното законодателство, включително устава на националната централна банка, с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (наричан по-долу Уставът на ЕСЦБ/ЕЦБ). Тези доклади също така трябва да разглеждат и въпроса дали съгласно изпълнението на критериите за конвергенция (ценова стабилност, състояние на публичните финанси, стабилност на обменния курс, равнище на дългосрочните лихвени проценти) е постигната висока степен на устойчива конвергенция в съответната държава членка, като се вземат предвид също и други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последна алинея от ДФЕС. Четирите

¹ По отношение на държавите членки, които все още не са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото, се използва формулировката „държави членки с дерогация“. Преди приемането на Договора от Маастрихт Дания и Обединеното кралство договориха възможност за неучастие и не участват в третия етап от ИПС.

² Дания и Обединеното кралство не изразиха желание да приемат еврото и поради това не са предмет на настоящата оценка.

критерия за конвергенция са развити допълнително в Протокол, приложен към Договорите (Протокол № 13 относно критериите за конвергенция).

Икономическата и финансова криза разкри наличието на пропуски в сегашната система за управление на Икономическия и паричен съюз (ИПС) и показва, че съществуващите инструменти трябва да се използват по-пълноценно. Настоящият преглед се извършва в контекста на реформи в управлението на ИПС, която бе предприета през последните две години с цел осигуряване на устойчиво функциониране на Икономическия и паричен съюз. Оценката на конвергенцията е съобразена и с по-широкообхватната концепция на „европейския семестър“, при която към предизвикателствата в икономическата политика, пред които е изправен ИПС, се подхожда интегрирано и в перспектива, за да се осигури фискална устойчивост, конкурентоспособност, стабилност на финансовия пазар и икономически растеж. Основните иновации в областта на реформата в управлението, която способства за по-добра оценка на процеса на конвергенция, както и за неговата устойчивост за всяка държава членка, включват *inter alia* процедурата при прекомерен дефицит, която бе подсилена при реформата на Пакта за стабилност и растеж през 2011 г., както и нови инструменти в областта на надзора на макроикономическите дисбаланси. По-специално, при този подход се вземат под внимание оценката на Програмите за конвергенция за 2012 г.³ и констатациите от доклада за механизма за предупреждение в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси⁴.

Критерии за конвергенция

Прегледът на **съвместимостта на националното законодателство**, включително уставите на националните централни банки, с член 130 от ДФЕС, както и със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС, съдържа оценка на спазването на забраната за парично финансиране (член 123) и забраната за привилегирован достъп (член 124); на съгласуваността с целите (член 127, параграф 1) и задачите (член 127, параграф 2) на ЕСЦБ, както и на други аспекти, свързани с интеграцията на националните централни банки към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

Критерият за **ценова стабилност** е определен в член 140, параграф 1, първо тире от ДФЕС: *„достигане във висока степен на ценова стабилност; това става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в трите държавите-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“*.

³ На http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2012_en.htm разположение на адрес:

⁴ Основна поука от икономическата и финансова криза бе, че рамката за икономическо управление в подкрепа на ИПС се нуждаеше от допълнително укрепване с цел решаване на проблема с неустойчивите макроикономически тенденции. Новата процедура за предотвратяване и коригиране на макроикономически дисбаланси — процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД) — отговаря на тази необходимост и бе един от възловите елементи от законодателния пакет (т.нар. „пакет на шестте законодателни акта“, който влезе в сила през декември 2011 г.) за подобряване на структурите за икономическо управление на ИПС.

В член 1 от Протокола относно критериите за конвергенция допълнително се определя, че: „критерият за ценова стабилност [...] означава, че в съответната държава членка е налице ценова стабилност и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 % този, който съществува най-много в три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством индекс на потребителските цени на съпоставима база, като се отчитат различията в националните дефиниции⁵“. Изискването за стабилност предполага, че задоволителното ниво на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за производствени ресурси и на други фактори, оказващи влияние върху ценовото развитие по структурен начин, а не на влиянието на временни фактори. Следователно прегледът на конвергенцията включва оценка на факторите, които оказват влияние върху инфлацията, и се допълва от позоваване на последната прогноза за инфлацията на службите на Комисията⁶. В тази връзка докладът съдържа и оценка на вероятността страната да достигне референтната стойност през следващите месеци.

Референтната стойност на инфлацията бе изчислена на 3,1 % през март 2012 г., като Швеция, Ирландия и Словения бяха трите държави членки с най-добри резултати.

Критерият за конвергенция, който се отнася до публичните финанси, е определен в член 140, параграф 1, второ тире от ДФЕС, като „устойчивост на държавната финансова позиция: това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит, по смисъла на член 126, параграф 6“. В допълнение в член 2 от Протокола относно критериите за конвергенция се определя, че този критерий означава, че „по време на прегледа на резултатите Съветът не е приел решение по отношение на засегнатата държава членка в съответствие с член 126, параграф 6 от посочения договор, че е налице прекомерен бюджетен дефицит“. Като част от цялостното укрепване на икономическото управление на ИСП вторичното законодателство, свързано с публичните финанси, също бе обект на укрепване през 2011 г., включително чрез новите актове за изменение на Пакта за стабилност и растеж⁷.

⁵ За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с Хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е определен в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

⁶ Всички прогнози за инфлацията и за други променливи показатели в настоящия доклад са от прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. Прогнозите на службите на Комисията се основават на общи предположения за външните променливи показатели и на допускането, че провежданата политика ще остане непроменена, като се отчитат и мерките, за които има достатъчно подробна информация. Прогнозата за референтната стойност е обвързана със съществени неизвестни, предвид факта, че се изчислява на основата на прогнозната инфлация за трите държави членки с очаквани най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност през прогнозния период, с което се увеличава възможната граница на грешката.

⁷ Директива относно минималните изисквания за националните бюджетни рамки, две нови разпоредби за макроикономически надзор и три регламента за изменение на Пакта за стабилност и растеж (ПСР), влезе в сила на 13 декември 2011 г. (един от двата нови нормативни актове за макроикономически надзор и един от трите регламента за изменение на Пакта за стабилност и растеж, включване на нови механизми за прилагане за държавите членки на еврозоната). Освен привеждането в действие на критерия за дълга в рамките на процедурата при прекомерен дефицит, измененията въведоха редица важни новости в Пакта за стабилност и растеж, по-

В член 140, параграф 1, трето тире от ДФЕС критерият за обменния курс се обяснява като *„спазване в нормални граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от Механизма на обменните курсове на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо еврото“*.

Член 3 от Протокола относно **критериите за конвергенция** гласи: *„Критерият за участие в механизма на обменните курсове от Европейската парична система (...) означава, че държавата членка е спазвала нормалните прагове за отклонение, предвидени в механизма на обменните курсове от Европейската парична система, без да са били налице силни отклонения най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. В частност държавата членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния курс на своята валута спрямо еврото, по своя собствена инициатива“⁸*.

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в настоящия доклад е от 1 май 2010 г. до 30 април 2012 г. В своята оценка на критерия за стабилност на обменния курс Комисията отчита поведението на допълнителни показатели, като например валутните резерви и краткосрочните лихвени проценти, както и ролята на мерките в областта на политиката, включително намеса на валутния пазар, с цел поддържане стабилността на обменния курс. При анализа се взима предвид също и въздействието на официалните договорености за външно финансиране, когато това е приложимо, включително техният мащаб, размерът им и видът на потоците на подпомагането, както и възможните условия, свързани с политиката.

В член 140, параграф 1, четвърто тире от ДФЕС се изисква *„трайността на конвергенцията, постигната от държавата членка с дерогация и от нейното участие в Механизма на обменните курсове, което намира отражение в размера на лихвените проценти в дългосрочен аспект“*. В член 4 от Протокола относно критериите за конвергенция се посочва също, че *„критерият за конвергенция на лихвените проценти (...) означава, че за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите държавата членка е имала среден размер на лихвения процент по дългосрочните кредити, който не превишава с повече от 2 % тези на най-много три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Лихвените проценти се определят въз основа на дългосрочните държавни облигации или други съвместими ценни книжи, като се отчитат различията в националното им дефиниране“*. При сегашното положение на пазарите на държавни облигации в някои държави членки се наблюдават много сериозни изкривявания, които превръщат дългосрочните им лихвени проценти в неподходящ показател за оценка на конвергенцията. В този смисъл не би било уместно дългосрочният лихвен процент на Ирландия, една

специално на разходи за сравнение, които да допълнят оценката на напредъка по отношение на средносрочните бюджетни цели.

⁸

При оценяване на съответствието с критерия за обменния курс Комисията проверява дали обменният курс е бил близък до централния курс на валутен механизъм II, като може да вземе предвид причините за дадено повишаване на курса в съответствие с Общата декларация относно присъединяващите се държави и валутен механизъм II, приета на неофициалното заседание на Съвета по икономическите и финансовите въпроси в Атина на 5 април 2003 г.

от държавите членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност, да участва при изчисляването на референтната стойност на критерия за дългосрочен лихвен процент. Следователно референтната стойност се базира на дългосрочните лихвени проценти в Швеция и Словения⁹.

Референтната стойност на лихвения процент беше изчислена на 5,8 % за март 2012 г.

В член 140, параграф 1 от ДФЕС се изисква също да бъдат разгледани и други фактори, свързани с икономическата интеграция и конвергенция. Тези допълнителни фактори включват интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти, изменението на платежния баланс по текущата сметка, изменението на разходите за труд за единица продукция и други ценови индекси. Последните се разглеждат в рамките на оценката на ценовата стабилност. Допълнителните фактори са важни показатели за това дали интеграцията на дадена държава членка към еврозоната би продължила без затруднения.

2. БЪЛГАРИЯ

Законодателството в България, по-конкретно Законът за Българската народна банка (БНБ) и Законът за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Налице са несъответствия и недостатъци, свързани с независимостта на БНБ, забраната за парично финансиране и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ по отношение на задачите на ЕСЦБ, посочени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

При всяка от оценките на конвергенцията, провеждани от присъединяването към ЕС през 2007 г. насам, средната инфлация за 12 месеца в България е била по-висока от референтната стойност. Средният темп на инфлация в България през 12-месечния период преди март 2012 г. е бил 2,7 %, което е под референтната стойност от 3,1 %. Очаква се тя да остане под референтното равнище и през следващите месеци.

Годишната инфлация според ХИПЦ се понижи до близка до нула стойност към края на 2009 г. благодарение на спадащите цени на стоките и силната рецесия. Нарастването на цените на стоките, увеличаването на косвените данъци и значителният ръст на заплатите поставиха инфлацията обратно във възходяща тенденция през 2010 г. В началото на 2011 г. тя достигна своя връх от 4,6 %, преди до края на 2011 г. да спадне отново до 2 % поради намаленото въздействие на първите два фактора. През март 2012 г. равнището на годишната инфлация според ХИПЦ бе 1,7 %.

⁹ Референтната стойност за март 2012 г. се изчислява като усреднена стойност на средните дългосрочни лихвени проценти в Швеция (2,2 %) и Словения (5,4 %). За сравнение, 12-месечната средна стойност на дългосрочния лихвен процент в Ирландия през март 2012 г. бе 9,1 %. От декември 2010 г. Ирландия получава средства по програмата за финансова подкрепа от ЕС/МВФ.

Очаква се инфлацията да нарасне леко през 2012 г., тъй като увеличението на цените на стоките в началото на годината ще окажат въздействие, а високият номинален ръст на заплатите ще повиши цените на услугите, въпреки слабото вътрешно търсене. Съответно прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. е за средна годишна инфлация от 2,6 % през 2012 г. и 2,7 % през 2013 г. Относително ниското равнище на цените в България (49 % от средното за еврозоната за 2010 г.) предполага значителен потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

България изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 2а: България - критерий за инфлацията след 2006 г.

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойности и средната инфлация в страната за 12 мес.
Източници: Евростат. Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

По отношение на България към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 13 юли 2010 г.)¹⁰. Съветът препоръча на България да предприеме действия за намаляване на дефицита под равнището от 3 % от БВП до 2011 г. по устойчив и надежден начин. Салдото на консолидирания държавен бюджет намаля от дефицит в размер на 4,3 % от БВП през 2009 г. до равнище от 3,1 % през 2010 г. благодарение на по-ниското съотношение на разходите към БВП. Съотношението на дефицита към БВП бе 2,1 % през 2011 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. се очаква то да продължи да се подобрява до 1,9 % от БВП през 2012 г. и 1,7 % през 2013 г. при допускането, че няма да има промяна в провежданата политика и при продължаващо замразяване на равнището на заплатите в публичния сектор и на пенсиите, както и за мерки, които да подобрят събираемостта на приходите. През 2011 г. съотношението на brutния държавен дълг се запази ниско на ниво от около 16,3 % от БВП, но се предвижда да се повиши до 17,6 % от БВП през 2012 г. и до 18,5 % от БВП през 2013 г.

Като има предвид това развитие и прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г., Комисията е на мнение, че прекомерният дефицит е бил коригиран чрез надеждно и устойчиво намаление на бюджетния дефицит до ниво по-ниско от 3 % от БВП. Ако Съветът реши да отмени процедурата при

¹⁰ 2010/422/EC (ОВ L 199, 31.7.2010 г., стр. 26).

прекомерен дефицит за България, **България ще изпълни критерия за публичните финанси.**

Графика 26: България - Салдо на държавния бюджет и дълг
Обърната скала (% от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията

Българският лев не участва във валутния механизъм II. БНБ се стреми към постигане на основната си цел за ценова стабилност чрез фиксиране на обменния курс в контекста на валутния борд (ВБ). България въведе ВБ на 1 юли 1997 г., като фиксира обменния курс на българския лев спрямо германската марка, а по-късно спрямо еврото. Допълнителните показатели, като движението на резервите в чуждестранна валута и краткосрочните лихвени проценти, показват като цяло по-положителни очаквания на инвеститорите по отношение на риска, свързан с България, от 2009 г. насам. В основата на устойчивото действие на ВБ продължават да бъдат значителните по размер официални резерви, които играят ролята на буфер. По време на двегодишния период на оценяването българският лев остана напълно стабилен спрямо еврото в съответствие с действието на ВБ.

България не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в България през едногодишния период преди март 2012 г. е бил 5,3 %, което е под референтната стойност от 5,8 %. Той постепенно намалява от над 7 % в началото на 2010 г. до малко над 5 % до края на 2011 г. Разликата в доходността спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната¹¹ беше променлива, но постепенно намаля в периода от есента на 2009 г. до началото на 2012 г., като доходността на българските облигации спадна в резултат на успокояването на напрежението на глобалните финансови пазари и намаляването на рисковите премии за страната. В средата на 2010 г. временният натиск върху доходността на българските дългосрочни ценни книжа бе продиктуван от кризата с държавния дълг в

¹¹

Разликата между дългосрочните лихви в държавите и дългосрочните референтни облигации в еврозоната се изчислява, като се използва месечната поредица „Критерий за сближаване на доходността на облигациите в рамките на ИПС“, публикувана от Евростат. Поредицата се публикува и от ЕЦБ под името „Хармонизиран дългосрочен лихвен процент за оценка на конвергенцията“.

еврозоната и безпокойството относно качеството на българската статистика за публичните финанси.

България изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външното салдо на България претърпя корекция от много големи дефицити до 2008 г. в посока към ясно изразено уравновесяване през 2010 г. и излишък от около 2 % от БВП през 2011 г. Подобриенето се дължи най-вече на търговския баланс, тъй като вносът спадна поради намалялото вътрешното търсене, докато износът нарасна динамично през 2010 г. и 2011 г. Намаленото нетно външно финансиране на банковия сектор доведе до значително увеличение на изходящите потоци по финансовата сметка, частично компенсирани от приток на ПЧИ, който се запази, макар и на по-ниско равнище, отколкото преди кризата. Българската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС, по-конкретно в резултат на създадените силни връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на България въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са под средното равнище за държавите членки от еврозоната. Постигнатата интеграция на вътрешния финансов сектор към финансовата система на ЕС е значителна, благодарение главно на големия дял на чуждестранната собственост в банковата система. В съответствие със заключението от доклада за механизма за предупреждение от февруари 2012 г. България бе предмет на задълбочен преглед в контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че България не изпълнява условията за приемане на еврото.

3. ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Законодателството на Чешката република — по-специално Законът за чешката народна банка (ЧНБ) — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат по-конкретно независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на задачите на ЕСЦБ, предвидени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това в Закона за ЧНБ също са налице някои недостатъци, свързани с независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и задачите на ЕСЦБ.

Средната инфлация за 12 месеца в Чешката република беше под референтната стойност към момента на последната оценка на конвергенцията през 2010 г. Средният темп на инфлация в Чешката република през 12-месечния период преди март 2012 г. е 2,7 %, което е под референтната стойност от 3,1 %. Очаква се през следващите месеци тя да се увеличи над референтното равнище.

През последните години равнището на инфлацията в Чешката република до голяма степен следваше тенденцията в еврозоната. Годишната инфлация рязко

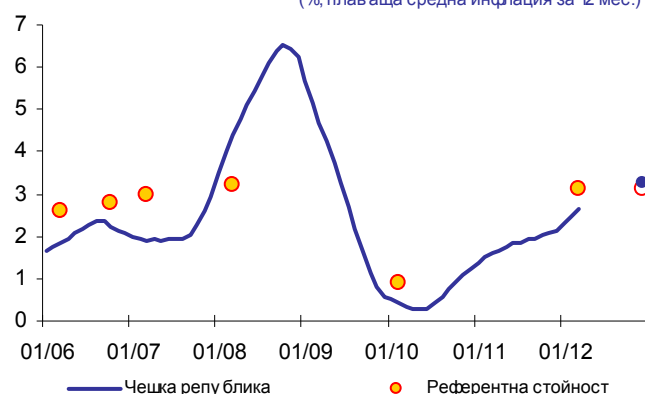
намаля и достигна за кратко отрицателни равнища в течение на 2009 г., когато Чешката икономика влезе в рецесия. Инфлацията остана ниска през 2010 г. и 2011 г. на фона на затихналото вътрешно търсене, докато цените на вътрешния пазар до голяма степен следваха развитието в цените на вноса. Общата инфлация се покачи в първите месеци на 2012 г. основно поради увеличение на преференциалната ставка на ДДС.

Предвижда се в отговор на увеличената ставка на ДДС инфлацията да остане висока през 2012 г. в сравнение с последните години, въпреки че се очаква слабото вътрешно търсене и благоприятното движение на разходите за труд за единица продукция да противодействат на прекомерното нарастване на цените. Въз основа на това прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. е за годишна инфлация според ХИПЦ от 3,3 % през 2012 г. и 2,2% през 2013 г. Равнището на цените в Чешката република (около 72 % от средното равнище за еврозоната за 2010 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Чешката република не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика За: Чешка република -Критерий за инфлация след 2006

(%, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация в страната за 12 мес.

Източници: Евростат, Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

По отношение на Чешката република към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 2 декември 2009 г.)¹². Съветът отправи препоръка към Чешката република за коригиране на прекомерния дефицит до 2013 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет в Чешката република достигна най-висока стойност в размер 5,8 % от БВП през 2009 г., но намаля до 4,8 % и 3,1 % от БВП съответно през 2010 г. и 2011 г. благодарение на усилията за фискална консолидация. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г., която се основава на допускането, че няма да има промяна в провежданата политика, съотношението на дефицита към БВП ще бъде 2,9 % през 2012 г. и 2,6 % през 2013 г., докато консолидираният държавен дълг се очаква да се повиши от 43,9 % от БВП през 2012 г. на 44,9 % през 2013 г.

¹²

2010/284/EO (ОВ L 125, 21.5.2010 г., стр. 36–37).

Чешката република не изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 36: Чешка република - Салдо на държавния бюджет и дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията.

Чешката крона не участва във валутния механизъм II. Чешката република прилага режим на плаващ обменен курс. След силен тласък надолу на фона на разгръщащата се световна финансова криза в края на 2008 г., обменният курс на кроната спрямо еврото до голяма степен следваше тенденция на поскъпване през периода от 2009 г. до средата на 2011 г. Лихвеният спред по краткосрочните лихвени проценти спрямо еврото се понижи значително през 2009 — 2010 г. и стана отрицателен през 2011 г. на фона на напрежението на финансовите пазари в еврозоната. Кроната се обезцени през втората половина на 2011 г., но възстанови част от загубите в първите месеци на 2012 г. През двегодишния период преди настоящата оценка кроната поскъпна спрямо еврото с 2,8 %.

Чешката република не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Чешката република през едногодишния период преди март 2012 г. е 3,5 %, което е значително под референтната стойност от 5,8 %. При всяка от оценките на конвергенцията, провеждани от присъединяването към ЕС през 2004 г. насам, средните дългосрочни лихвени проценти в Чешката република са под референтната стойност. Разликата в доходността спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната се увеличи рязко поради напрежението на световните финансови пазари в края на 2008 г. и в първата половина на 2009 г., но беше засегната в по-малка степен в сравнение с другите държави членки с дерогация. Доходността на дългосрочните чешки държавни облигации значително намаля между 2009 г. и началото на 2012 г., в резултат по-конкретно от намаляването на основните лихвени проценти от страна на централната банка, както и сравнително стабилните основни показатели на икономиката.

Чешката република изпълнява критерия за конвергенция по отношение на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. В периода 2008 — 2011 г. средното равнище на външния дефицит бе умерено — 2 % от БВП; увеличеният излишък при търговията със стоки бе компенсиран от по-високи изходящи потоци на нетен доход в резултат на солидните печалби от ПЧИ. Чешката икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените силни връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Чешката република въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са под средното равнище за държавите членки от еврозоната. Вътрешният финансов сектор е интегриран в значителна степен към финансовата система на ЕС, по-специално чрез стабилни връзки между банките.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Чешката република не изпълнява условията за приемане на еврото.

4. ЛАТВИЯ

Законодателството на Латвия — по-специално Законът за латвийската банка — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат по-конкретно независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на задачите на ЕСЦБ, предвидени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това все още съществуват недостатъци в областта на независимостта на централната банка и задачите на ЕСЦБ .

Средният темп на инфлацията за 12 месеца в Латвия бе под референтната стойност към момента на последната оценка на конвергенцията през 2010 г. Средният темп на инфлацията в Латвия през 12-месечния период преди март 2012 г. е бил 4,1 %, т.е. над референтната стойност от 3,1 %. Очаква се през следващите месеци тя да спадне под референтното равнище.

След като годишната инфлация според ХИПЦ достигна най-висока стойност в размер 15,3 % през 2008 г., значителната промяна в номиналния размер на заплатите, както и корекцията в цените на вноса доведоха до отрицателна стойност на общата инфлация в периода между октомври 2009 г. и ноември 2010 г. С навлизането в нова фаза на цикъла и формирания се ценови шок на световните стокови пазари, средната инфлация нарасна от -1,2 % през 2010 г. до 4,2 % през 2011 г., като за това способства и увеличението на косвените данъци. През март 2012 г. годишната инфлация достигна по-умерени равнища от 3,2 % вследствие на намаленото въздействие на временните фактори.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. очаква се средното за 2012 г. равнище на инфлацията според ХИПЦ да спадне до 2,6 % на фона на бавното икономическото възстановяване и отслабващия ефект от промените на косвените данъци през 2011 г. В контекста на сравнително

слабото вътрешно търсене през 2013 г. се предвижда допълнителен спад до средно равнище от 2,1 %. Равнището на цените в Латвия (близо 70 % от средното равнище за еврозоната за 2010 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Латвия не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 4а. Латвия - Критерий за инфлацията след 2006 г.

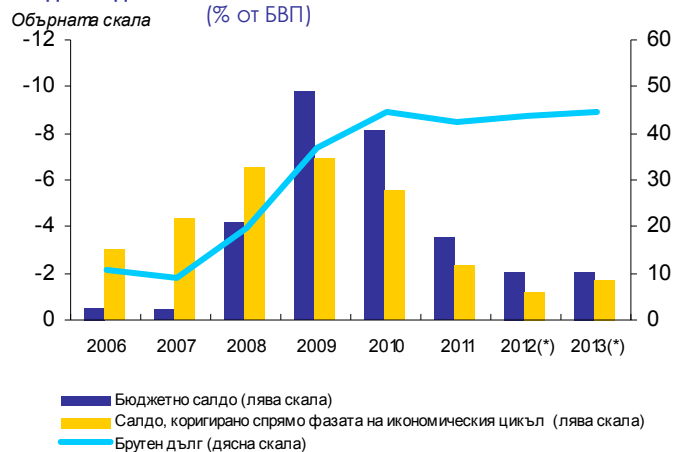
По отношение на Латвия към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)¹³. Съветът отправи препоръка към Латвия да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Латвия достигна 8,2 % от БВП през 2010 г., но намален до 3,5 % от БВП през 2011 г. в резултат на съществените усилия за консолидация. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. съотношението на дефицита към БВП ще достигне по-умерено равнище от 2,1 % както през 2012 г., така и през 2013 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на брутния държавен дълг спрямо БВП намален до 42,6 % през 2011 г., но се предвижда да се повиши до 44,7 % от БВП до края на 2013 г.

¹³

2009/591/EO (ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр. 50).

Латвия не изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 46: Латвия - Салдо на държавния бюджет и дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията.

Латвийският лат участва във валутния механизъм II от 2 май 2005 г., т.е. от повече от седем години към момента на приемане на настоящия доклад. При включването си във валутния механизъм властите едностранно се задължиха да поддържат обменния курс на лата в диапазона на колебание от $\pm 1\%$ спрямо централния курс. През двегодишния период, предхождащ настоящата оценка, обменният курс на лата не се е отклонявал от централния курс с повече от $\pm 1\%$ и не е бил подложен на сериозно напрежение, въпреки че латът се търгуваше най-често на нива близо до долната граница на едностранно приетия диапазон на отклонение. В началото на 2011 г. и най-вече от края на 2011 г. обменният курс се придвижи към горната граница на диапазона, тъй като латвийското министерство на финансите извърши промяна в практиката за конвертиране на валута, като по този начин увеличи пазарното търсене на лата. Допълнителни показатели, като резервите в чуждестранна валута и движението на краткосрочните лихвени проценти не свидетелстват за натиск върху обменния курс. Последните плащания от МВФ и ЕС по програмата за финансова подкрепа бяха извършени съответно през август и октомври 2010 г. През юни 2011 г. Латвия успешно се завърна на международния пазар на облигации, като това бе последвано от друго значимо емитиране през февруари 2012 г., което бе сигнал за добър достъп до пазара.

Латвия изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Латвия през едногодишния период до март 2012 г. беше 5,8 %, което съвпада с референтната стойност от 5,8 %. При оценката на конвергенцията за 2010 г. средният дългосрочен лихвен процент в Латвия бе на равнището на референтната стойност, но отбеляза рязък спад — от почти 13 % в началото на 2010 г. до ниво, по-ниско от 6 % до края на 2011 г. Разликата на дългосрочните лихви в Латвия спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната до голяма степен намаля през 2010 г., тъй като се възвърна доверието във фиксирания валутен курс, фискалната консолидация доведе до резултати, а конвертирането на фондовете от

програмата за подпомагане увеличи ликвидността на лата. Министерството на финансите се върна на вътрешния пазар на десетгодишните облигации с няколко по-малки емисии през първата половина на 2011 г., а доходността по тези облигации бе доста устойчива спрямо сътресенията на международните финансови пазара в края на 2011 г.

Латвия изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. През 2008 — 2009 г. тенденцията в развитието на външния баланс обърна посоката си, като от големи дефицити през годините на икономически растеж стигна до излишък от около 11 % от БВП през 2009 г., който намаля до 4,9 % от БВП през 2010 г. и 0,9% от БВП през 2011 г. Най-важните водещи фактори в развитието на външния баланс бяха два — търговският дефицит и салдото по приходите. По финансовата сметка балансът на ПЧИ постепенно се подобри от 2009 г. нататък, но изплащането на нетното външно финансиране на банковия сектор продължи дори през 2011 г. Програмата на ЕС/МВФ за подпомагане на платежния баланс, от която Латвия се възползва от края на 2008 г., приключи успешно през януари 2012 г. Заемът на Латвия по програмата бе само около 4,5 млрд. евро от общо 7,5 млрд. евро, които бяха на разположение по програмата. Поради придобитата увереност в провежданите политики, както и възстановения достъп до пазара, Латвия не поиска последваща програма.

Латвийската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на връзките в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Латвия въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, съответстват до голяма степен на средното равнище за държавите членки от еврозоната. Постигнатата интеграция на вътрешния финансов сектор към финансовата система на ЕС е значителна, благодарение главно на големия дял на чуждестранната собственост в банковата система.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Латвия не изпълнява условията за приемане на еврото.

5. ЛИТВА

Законодателството на Литва е съвместимо с ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ, с изключение на несъответствие, свързано с независимостта на централната банка: член 14, параграф 4 от Закона за Държавната служба за одит трябва да бъде приведен изцяло в съответствие с член 27.1 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

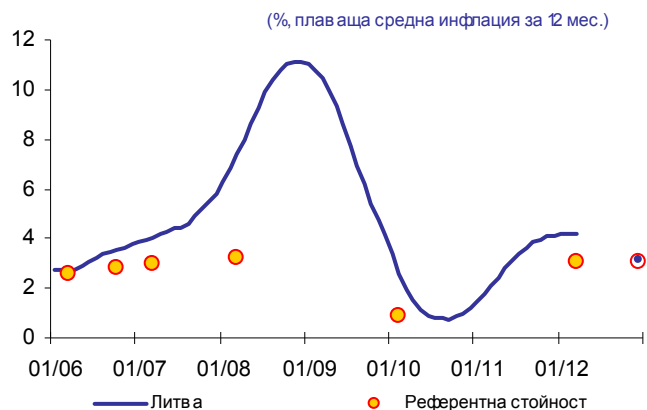
При всяка от оценките на конвергенцията, провеждани от 2006 г. насам, средната инфлация за 12 месеца в Литва е по-висока от референтната стойност. Средният темп на инфлацията в Литва през 12-месечния период преди март 2012 г. бе 4,2 %, т.е. над референтната стойност от 3,1 %. Очаква се през следващите месеци тя да се доближи до референтното равнище.

Годишната инфлация според ХИПЦ достигна най-висока стойност в размер над 12 % в средата на 2008 г., а след това бързо намаля през 2009 г., когато икономиката навлезе в рецесия. След незначителен в сравнение с предходната година спад в равнището на цените в началото на 2010 г. годишната инфлация нарасна постепенно до около 5 % през май 2011 г., главно в резултат на същественото увеличение на цените на стоките. След това бавно намаля до под 4% в края на 2011 г., което до голяма степен се дължи на по-ниска инфлация при хранителните стоки. В началото на 2012 г. годишната инфлация до голяма степен се стабилизира.

Очаква се инфлацията да намалее до около 3 % през 2012 г. и 2013 г. според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г., което отразява по-слабия темп на растеж на производството и нарастващото ниво на безработицата. Сравнително ниското равнище на цените в Литва (около 62 % от средното равнище за еврозоната през 2010 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Литва не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 5а: Литва - Критерий за инфлацията след 2006 г.

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация в страната за 12 мес.

Източници: Евростат. Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

По отношение на Литва към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)¹⁴. През февруари 2010 г. Съветът отправи препоръка към Литва да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет намаля от 7,2 % от БВП през 2010 г. на 5,5 % от БВП през 2011 г. благодарение на непрекъснатите усилия за фискална консолидация. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. съотношението на дефицита към БВП през 2012 г. би трябвало да възлиза на 3,2 % през 2012 г. на база на бюджета за 2012 г. и на 3 % от БВП през 2013 г. при допускането, че няма да има промяна в провежданата политика. Брутният държавен дълг се очаква да нарасне от 38,5 % от БВП през 2011 г. до малко под 41 % от БВП през 2013 г.

Литва не изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 5б: Литва - Салдо на държавния бюджет и дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията

Литва се включи във валутния механизъм II на 28 юни 2004 г. и участва в този механизъм вече почти осем години към момента на приемането на настоящия доклад. При включването във валутния механизъм властите едностранно се задължиха да поддържат действащия режим на валутен борд в рамките на механизма. Режимът на валутен борд продължава да бъде добре подплатен с официални резерви. Разликите в краткосрочните лихви в сравнение с еврозоната запазват равнище от под 50 базисни пункта от началото на 2011 г. През двегодишния период на оценката литасът нямаше отклонения от централния курс и не бе подложен на силно напрежение.

Литва изпълнява критерия за обменния курс.

Средните дългосрочни лихвени проценти в Литва са били над референтната стойност към момента на последната оценка за конвергенцията през 2010 г. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период преди март 2012 г. е бил 5,2 %, което е под референтната стойност от 5,8 %. Дългосрочните лихвени проценти се запазиха на ниво от малко над 5 % от март

¹⁴ 2009/588/EO (ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр. 44—45).

2010 г. до края на 2011 г., когато отбелязаха лек растеж. Дългосрочният лихвен процент, използван за целите на прегледа на конвергенцията, следва обаче да се тълкува с предпазливост, тъй като той отразява доходността на вторичния пазар само на една служеща за сравнение държавна облигация със сравнително кратък остатъчен срок до падежа от около 6 години, а литовският пазар е незначителен по размер.

Литва изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс, както и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След формирания се значителен излишък през 2009 г. външното салдо на Литва се влошава отново през 2010 г. и 2011 г., което отразява влошаване на баланса по текущата сметка, докато излишъкът по капиталовата сметка продължи да се увеличава благодарение на по-добро усвояване на средствата от ЕС. В същото време през 2010 г. и 2011 г. Литва успя да привлече по-високи нетни потоци на преки чуждестранни инвестиции. Литовската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Литва въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, съответстват до голяма степен на средното равнище за държавите членки от еврозоната. Финансовият сектор на Литва е интегриран добре към финансовата система на ЕС, за което свидетелства и високият дял на банките с чуждестранна собственост.

С оглед на оценката на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Литва не изпълнява условията за приемане на еврото.

6. УНГАРИЯ

Действащото в момента законодателство на Унгария — по-специално Законът за Унгарската национална банка (УНБ) и преходните разпоредби на Конституцията на Унгария — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат по-конкретно независимостта на УНБ, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на УНБ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на задачите на ЕСЦБ, предвидени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това в закона за УНБ са налице допълнителни несъответствия, свързани с независимостта на централната банка и с интеграцията на УНБ към ЕСЦБ. Проектите за законодателни актове, представени от правителството на 7 март 2012 г. за становище от страна на ЕЦБ, ще премахнат, в случай че бъдат приети, несъответствията, свързани с независимостта на централната банка.

При всяка от оценките на конвергенцията, извършени след присъединяването към ЕС, средната инфлация за 12 месеца в Унгария е била по-висока от референтната стойност. Средният темп на инфлация в Унгария през 12-месечния период преди март 2012 г. е бил 4,3 %, което е над референтната

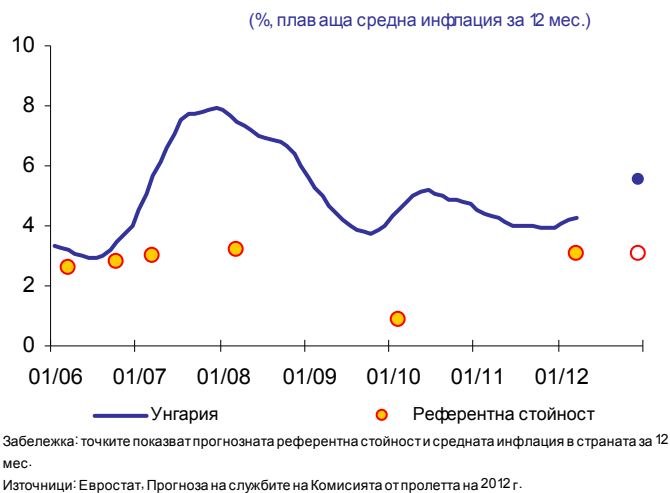
стойност от 3,1 %. Очаква се през следващите месеци тя да бъде значително над референтното равнище.

Годишната инфлация според ХИПЦ достигна най-висока стойност в размер над 6 % през януари 2010 г., като причина за това бе повишеното косвено данъчно облагане, прието през 2009 г., както и възстановяването на ниския обменен курс. На фона на значителни колебания, инфлацията на потребителските цени в общи линии следва низходяща тенденция, като спада до около 3 % през юли 2011 г. поради отслабването на инфлационните последици от еднократните мерки и повишаването на обменния курс. Годишната инфлация нарасна отново през втората половина на 2011 г. основно в резултат на повишаването на цените на енергията, отразяващи по-високите цени на стоките и по-ниския обменен курс. В началото на 2012 г. нова вълна от повишения на косвените данъци доведе до ново покачване на потребителските цени.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. се очаква инфлацията да нарасне до над 5 % през 2012 г., след което да намалее до малко под 4 % през 2013 г. в отговор главно на променящите се нива на инфлация, причинени от повишението на косвените данъци. Сравнително ниското равнище на цените в Унгария (около 62% от средното равнище за еврозоната за 2010 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Унгария не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 6а: Унгария - Критерий за инфлацията след 2006 г.

По отношение на Унгария към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)¹⁵. През 2009 г. Съветът отправи препоръка към Унгария да коригира прекомерния дефицит до 2011 г. През януари 2012 г. Съветът установи, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 2009 г., тъй като спазената през 2011 г. референтна стойност от 3 % от БВП не се основава на структурна и устойчива корекция. През март 2012 г.

¹⁵

2004/918/ЕО (ОВ L 389, 30.12.2004 г., стр. 27).

Съветът отправи нова (пета поредна) препоръка към Унгария съгласно член 126, параграф 7 и въз основа на неизпълнението на коригирането, посочено в решението на Съвета от януари 2012 г., той частично спря средствата по Кохезионния фонд на ЕС за 2013 г. (възлизащи на около 0,5 млрд. евро). След дефицит в размер на 4,2 % от БВП през 2010 г., през 2011 г. салдото на консолидирания държавен бюджет отбеляза излишък в размер на 4,3 % от БВП поради провеждането на значими еднократни операции, без които дефицитът би превишил 5 % от БВП; структурното салдо според оценките през 2011 г. се е намирало в дефицит от над 4 % от БВП. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. съотношението на дефицита към БВП през 2012 г. ще възлиза на 2,5 % през 2012 г., както и на 2,9% през 2013 г. при допускането, че няма да има промяна в провежданата политика. Брутният държавен дълг се очаква да намалее от 80,6 % от БВП през 2011 г. до 78 % от БВП през 2013 г.

Унгария не изпълнява критерия за публичните финанси.

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията

Унгарският форинт не участва във валутния механизъм II. През февруари 2008 г. Унгария премина към режим на плаващ обменен курс, като се отказва от едностранното фиксиране на форинта спрямо еврото (с +/- 15 % диапазон на колебание). Обменния курс на форинта спрямо еврото бе изложен на големи колебания през последните години. След период на относителна стабилност между август 2009 г. и април 2010 г. в контекста на програмата на ЕС/МВФ за подпомагане на платежния баланс, форинтът рязко се обезцени през май 2010 г. и остана слаб през лятото на 2010 г. От септември 2010 г. до април 2011 г. форинтът следваше лека тенденция на поскъпване, след което до голяма степен се стабилизира за още три месеца. Нарастващото напрежение на финансовите пазари в еврозоната започна да влияе отрицателно и на валутните пазари в Централна и Източна Европа и на този фон през втората половина на 2011 г. форинтът се обезцени с около 12 % спрямо еврото, като причина за това бяха и някои спорни мерки, проведени в рамките на националната икономическата политика, като например възможността за изплащане на ипотечни заеми, деноминирани в чужда валута, по минали обменни курсове.

Форинтът възстанови част от загубите в началото на 2012 г. на фона на по-голямата склонност към рискови операции на световните пазари и очакванията за скорошно постигане на споразумение за превантивна помощ в рамките на осигуряването на подкрепа на платежния баланс от страна на ЕС и МВФ. През двегодишния период на оценката курсът на форинта спрямо еврото се обезцени с 6,5 %.

Унгария не изпълнява критерия за обменния курс.

При всяка от оценките на конвергенцията, извършени от присъединяването към ЕС насам, средните дългосрочни лихвени проценти в Унгария бяха над референтната стойност като отражение на високите рискови премии, дължащи се на смятаните за слаби макроикономически показатели. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период преди март 2012 г. е бил 8,0%, което е значително над референтната стойност от 5,8 %. Между септември 2009 г. и септември 2011 г. дългосрочните лихвени проценти предимно се колебаеха между равнища от 6,5 % и 8 %. След това те следваха рязка тенденция на нарастване, като преминаха равнището от 9 % през януари 2012 г., тъй като редица спорни мерки, приети от унгарските власти, предизвикаха опасенията на инвеститорите относно финансовата стабилност на национално равнище.

Унгария не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс, както и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След като през 2009 г. стигна до излишък, външното салдо Унгария се подобри още през 2010 и 2011 г. Причина за продължилата корекция в тенденцията на развитие бе спадът във вътрешното търсене, забавянето на растежа на вноса в комбинация с устойчивото развитие на износа, както и по-доброто усвояване на средствата от ЕС. Нетните потоци на преки чуждестранни инвестиции се запазиха на относително ниски нива през 2010 г., преди окончателно да спрат през 2011 г., тъй като по-големите преки инвестиции на местни лица в чужбина компенсираха увеличаването на преките чуждестранни инвестиции в Унгария. Срокът на действие на механизма за финансова подкрепа на платежния баланс, предоставен на Унгария от ЕС и МВФ през 2008 г., изтече през 2010 г., като след средата на 2009 г. не бяха извършени никакви плащания от предварително определените финансови средства. През ноември 2011 г. Унгария обаче поиска превантивна помощ в рамките на осигуряването на подкрепа на платежния баланс от ЕС и МВФ поради влошеното положение на финансовия пазар. До крайния срок за изготвянето на доклада не бе постигнато съгласие относно възможността за програма за финансово подпомагане. В съответствие със заключението от доклада за механизма за предупреждение от февруари 2012 г. Унгария бе предмет на задълбочен преглед в контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси.

Унгарската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените силни връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Унгария въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са под

средното равнище за държавите членки от еврозоната. Тя се представя особено слабо що се отнася до законодателната и регулаторна рамка, която е сложна и нестабилна поради честите и понякога извършвани ad-hoc промени. Финансовият сектор на Унгария е интегриран добре към финансовата система на ЕС, за което свидетелства и същественият дял на банките с чуждестранна собственост.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Унгария не изпълнява условията за приемане на еврото.

7. ПОЛША

Законодателството на Полша — по-специално Законът за Полската народна банка (ПНБ) и Конституцията на Република Полша — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. В допълнение Законът за ПНБ също съдържа някои несъответствия, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията на ПНБ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

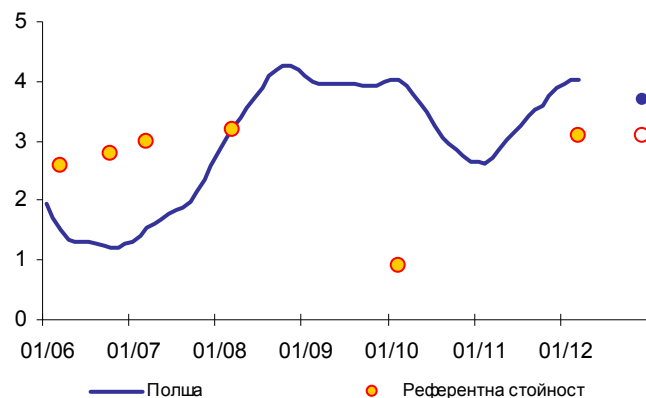
При последната оценка на конвергенцията през 2010 г. средната инфлация за 12 месеца в Полша превишаваше референтната стойност. Средният темп на инфлацията в Полша през 12-месечния период до март 2012 г. беше 4,0 %, което над референтната стойност от 3,1 % и е вероятно да се запази над тази стойност и през следващите месеци.

Годишната инфлация според ХИПЦ намаля постепенно от 4,5 % до под 2 % между средата на 2009 г. и средата на 2010 г., което свидетелства най-вече за по-слабо увеличение на цените на храните и услугите. След това инфлацията започна да отново да нараства в резултат на повишаващите се цени на стоките и увеличената ставка на ДДС в сила от януари 2011 г. Въпреки временния спад в равнището на инфлацията между май и септември 2011 г., дължащ се до голяма степен на благоприятното развитие на цените на непреработените хранителни продукти, значителното отслабване на обменния курс в края на 2011 г. предизвика покачване на годишната инфлация обратно до равнището от 4,5 % през декември 2011 г. Годишната инфлация намаля до известна степен в началото на 2012 г. основно поради благоприятните базови ефекти.

Съгласно прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. се очаква инфлацията да намалее до 3,7 % през 2012 г. и 2,9 % през 2013 г., тъй като инфлационният ефект от еднократните мерки, въведени през 2011 г., би трябвало до голяма степен да отпадне, като същевременно е вероятно ръстът на производството да спадне. Сравнително ниското равнище на цените в Полша (близо 60 % от средното равнище за еврозоната за 2010 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Полша не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 7а: Полша - Критерий за инфлацията след 2006 г.
(%, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

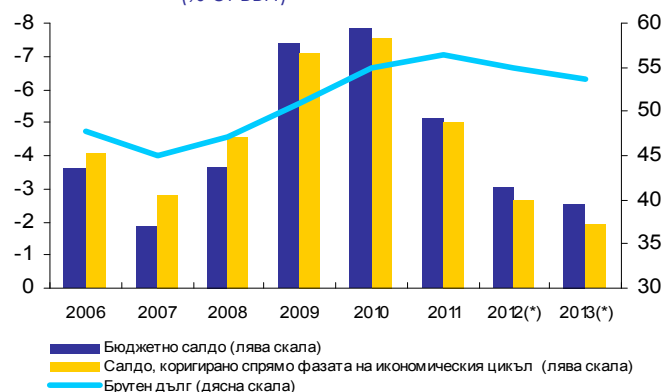

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация в страната за 12 мес.
Източници: Евростат, Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

По отношение на Полша към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)¹⁶. Съветът отправя препоръка към Полша да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет в Полша е намалял от 7,8 % от БВП през 2010 г. до 5,1 % от БВП през 2011 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. съотношението на дефицита към БВП би трябвало да възлиза на 3,0 % през 2012 г. и на 2,5% през 2013 г. при допускането, че няма да има промяна в провежданата политика. Въпреки високия среден ръст на реалния БВП brutният държавен дълг се увеличи до 56,3 % от БВП през 2011 г., но се предвижда той да спадне до под 54 % от БВП през 2013 г.

Полша не изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 7б: Полша - Салдо на държавния бюджет и дълг
обърната скала (% от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията

¹⁶ 2009/589/EO (ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр. 46).

Полската злота не участва във валутния механизъм II. От април 2000 г. Полша прилага режим на плаващ обменен курс. Обменният курс на злотата спрямо еврото наскоро отбеляза сравнително високи колебания. От началото на 2010 г. до средата на 2011 г. обменният курс на злотата се колебаеше предимно в широки граници на нива между 3,85 и 4,15 PLN/EUR. През август 2011 г. нарастващото напрежение на финансовите пазари в еврозоната започна да оказва отрицателно влияние върху валутните пазари в Централна и Източна Европа. В резултат на това между юли и декември 2011 г злотата се обезцени с около 11 % спрямо еврото. В началото на 2012 г. обменният курс на злотата спрямо еврото частично възстанови предишните загуби. През двегодишния период на оценката курсът на злотата спрямо еврото се обезцени с 6,1 %.

Полша не изпълнява критерия за обменния курс.

Средните дългосрочни лихвени проценти в Полша са над референтната стойност в момента на последната оценка за конвергенцията през 2010 г. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период до март 2012 г. беше 5,8 %, което съвпада с референтната стойност от 5,8 %. Дългосрочните лихвени проценти намаляха от над 6 % в началото на 2010 г. до под 5,5 % през септември 2010 г в отговор на значителния спад на инфлацията на национално равнище. До началото на 2011 г. те се върнаха до нива от над 6 % на фона на постепенно провеждане на по-рестриктивна парична политика. Дългосрочните лихвени проценти спаднаха отново до под 6 % до средата на 2011 г., а в началото на 2012 г. — до под 5,5 %, благодарение на положителната нагласа на инвеститорите към страната.

Полша изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс, както и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Въпреки дефицита, външният баланс на Полша значително се подобри през 2009 г. Независимо от настъпилото известно влошаване през 2010 г. поради високия дефицит по текущата сметка, той отново се подобри през 2011 г., тъй като бързо нарастващият излишък по капиталовата сметка благодарение на по-доброто усвояване на средствата от ЕС компенсира понататъшното влошаване на салдото по текущата сметка. Нетните потоци на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) намаляха значително през 2010 г., главно в резултат на по-ниските преки инвестиции в Полша, но се увеличиха отново през 2011 г., когато на тях се дължеше около 40 % от дефицита по текущата сметка. Полската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Полша въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са под средното за държавите членки от еврозоната. Финансовият сектор на Полша е интегриран добре към финансовата система на ЕС, за което свидетелства и високият дял на банките с чуждестранна собственост.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Полша не изпълнява условията за приемане на еврото.

8. РУМЪНИЯ

Законодателството на Румъния — по-специално Законът за Румънската национална банка (РНБ) — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. В допълнение, Законът за РНБ също съдържа някои несъответствия, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията на РНБ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

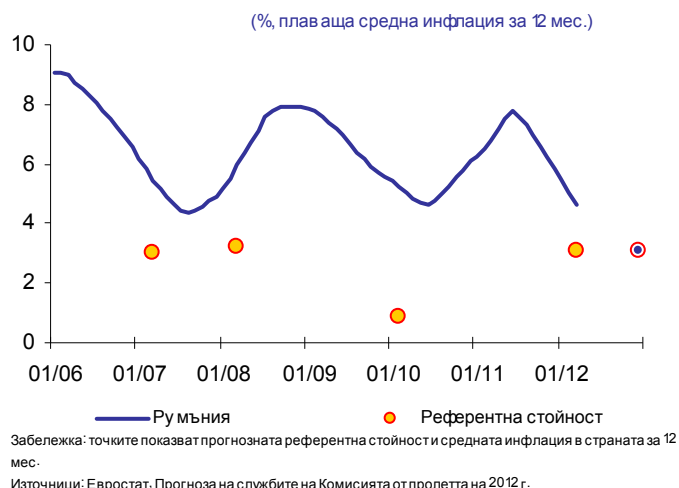
При всяка от оценките на конвергенцията, провеждани от присъединяването към ЕС през 2007 г. насам, средната инфлация за 12 месеца в Румъния е била над референтната стойност. Средният темп на инфлацията в Румъния през 12-месечния период преди март 2012 г. е бил 4,6 %, значително над референтната стойност от 3,1 %. Очаква се през следващите месеци тя да се доближи до референтното равнище.

През последните години в Румъния се наблюдаваха колебания по отношение на инфлацията, както и високи темпове на инфлация за продължителни периоди. През 2009 г. високите нива на годишната инфлация се задържаха независимо от резкия спад на икономиката на фона на увеличението на акцизите и постоянно високата инфлация в сферата на услугите. Инфлацията рязко се повиши през втората половина на 2010 г. поради увеличението на стандартната ставка на ДДС с 5 процентни пункта. През втората половина на 2011 г. инфлацията рязко намаля, като достигна средна стойност от 3,8 %. Причина за това е, *inter alia*, базовият ефект, свързан с ДДС, както и намаляването на цените на хранителните продукти поради изключително добрата селскостопанска реколта.

Очаква се през 2012 г. и 2013 г. инфлацията да се задържи ниска спрямо последните години като следствие от слабото вътрешно търсене и допусканията за умерено покачване на административно регулираните цени. Въз основа на това прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. е за годишна инфлация според ХИПЦ от 3,1 % през 2012 г. и 3,4% през 2013 г. Относително ниското равнище на цените в Румъния (около 56 % от средното равнище за еврозоната за 2010 г.) предполага значителен потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Румъния не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 8а: Румъния - Критерий за инфлацията след 2006 г.

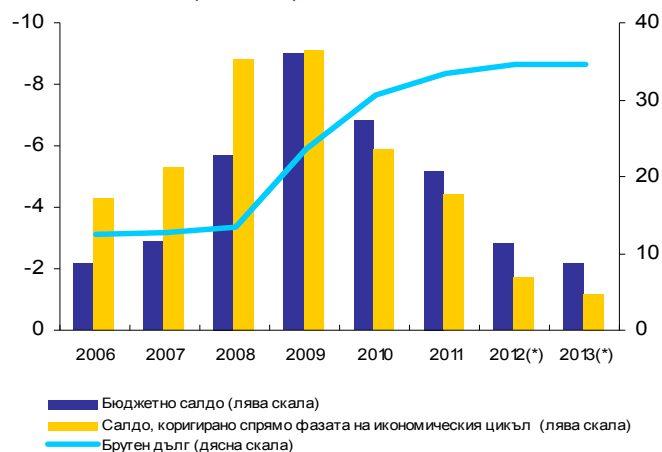

По отношение на Румъния към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)¹⁷. През февруари 2010 г. Съветът отправи препоръка към Румъния да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет в Румъния отбеляза най-висока стойност в размер 9,0 % от БВП през 2009 г., но намаля до 6,8 % и 5,2 % от БВП съответно през 2010 г. и 2011 г. благодарение на усилията за фискална консолидация. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г., която се основава на допускането, че няма да има промяна в провежданата политика, съотношението на дефицита към БВП ще бъде 2,8 % през 2012 г. и 2,2 % през 2013 г., докато консолидираният държавен дълг се очаква да се стабилизира в размер 34,6 % от БВП през 2012 г. и 2013 г.

¹⁷ 2009/590/EO (ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр. 48).

Румъния не изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 86: Румъния - Салдо на държавния бюджет и дълг
Обърната скала (% от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията.

Румънската лея не участва във валутния механизъм II. Румъния прилага режим на плаващ обменен курс. Номиналният обменен курс на леята спрямо еврото варираше в широк диапазон в годините преди настъпването на кризата. През есента на 2008 г. леята бе подложена на силен натиск към обезценяване поради изострянето на световната финансова криза и големите макроикономически неравновесия на национално равнище. Разликата в краткосрочните лихвени проценти в сравнение с еврозоната започна да се увеличава поради последващата липса на ликвидност, която предизвика покачване на краткосрочните лихвени проценти в страната. След постигнатото в началото на 2009 г. споразумение за предоставяне на Румъния на съгласуван пакет от международна финансова подкрепа, натискът върху финансовия пазар намалел и леята до голяма степен се стабилизира спрямо еврото на нива, които се запазиха и занапред през по-голямата част от периода от 2009 г. до 2011 г. Обменният курс на леята спрямо еврото спадна по време на кратките периоди на по-слаба склонност към поемане на риск на световните пазари, включително през втората половина на 2011 г. В началото на 2012 г. курсът се задържа на умерено по-ниско ниво отколкото средното равнище през периода 2009—2011 г. През двегодишния период на оценката курсът на леята спрямо еврото се обезцени с 6,4 %.

Румъния не изпълнява критерия за обменния курс.

При всяка от оценките на конвергенцията, провеждани от присъединяването към ЕС насам, средните дългосрочни лихвени проценти в Румъния са над референтната стойност. Средният дългосрочен лихвен процент в Румъния през едногодишния период до март 2012 г. беше 7,3 %, което е над референтната стойност от 5,8 %. Разликата спрямо еврозоната достигна най-високата си стойност в разгара на световната финансова криза в средата на 2009 г. Дългосрочните лихвени проценти в Румъния спаднаха рязко в края на 2009 г. и се запазиха на ниво от малко над 7 % за по-голямата част от периода 2010—2011 г., преди да спаднат още в началото на 2012 г. Този спад отразява, *inter*

alia, тенденцията за намаляване в очакванията за развитието на междубанковите лихвени проценти, както и стабилното търсене на държавни облигации на фона на усилията за фискална консолидация.

Румъния не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външното салдо на Румъния (т.е. общото салдо по текущата и капиталовата сметка) се подобри значително по време на световната финансова криза. Външният дефицит се понижи от максимално равнище от около 13% от БВП през 2007 г. до средно ниво от около 4% от БВП през периода 2009 г. — 2011 г. Намаляването на външния дефицит през последните три години свидетелства по-конкретно за значително по-нисък търговски дефицит при стоките, дължащ се на рязък спад във вноса на фона на силно ограниченото вътрешно търсене. От 2009 г. насам Румъния получава международна финансова помощ. През пролетта на 2011 г. след успешното приключване на първата програма за подпомагане на платежния баланс на Румъния бе предоставена програма за превантивна помощ от ЕС/МВФ (със срок до началото на 2013 г.) в размер на общо около 5 млрд. евро. До този момент не е отправено искане за финансиране по програмата. Натискът върху външното финансиране намаля значително през 2010—2011 г. поради рязкото подобрене на външния баланс, предоставената международна финансова подкрепа и възстановяването на интереса към рискови операции на световните пазари.

Румънската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Румъния въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са слаби в сравнение с държавите членки от еврозоната. Постигнатата интеграция на вътрешния финансов сектор към финансовата система на ЕС е значителна, благодарение главно на големия дял на чуждестранната собственост на финансовите посредници¹⁸.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията счита, че Румъния не изпълнява условията за приемане на еврото.

9. ШВЕЦИЯ

Законодателството на Швеция — по-специално Законът за Шведската национална банка, Инструментът на правителството и Законът за политиката на обменния курс — **не изпълнява изцяло** задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Налице са несъответствия и

¹⁸

Тъй като Румъния е държава членка на програмата на ЕС/МВФ за финансова подкрепа на платежния баланс и с цел да се избегне дублиране на процедурите за надзор, страната не е предмет на проучване в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси през 2012 г. Поради това тя не бе включена в доклада за механизма за предупреждение и в по-задълбочените прегледи.

несъвършенства в областта на независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

При последната оценка на конвергенцията през 2010 г. средната инфлация за 12 месеца в Швеция бе над референтната стойност. Оттогава насам инфлацията намаля постепенно. Средният темп на инфлацията в Швеция през 12-месечния период до март 2012 г. е била 1,3 %, което е значително под референтната стойност от 3,1 %, и е вероятно да остане под нея и през следващите месеци.

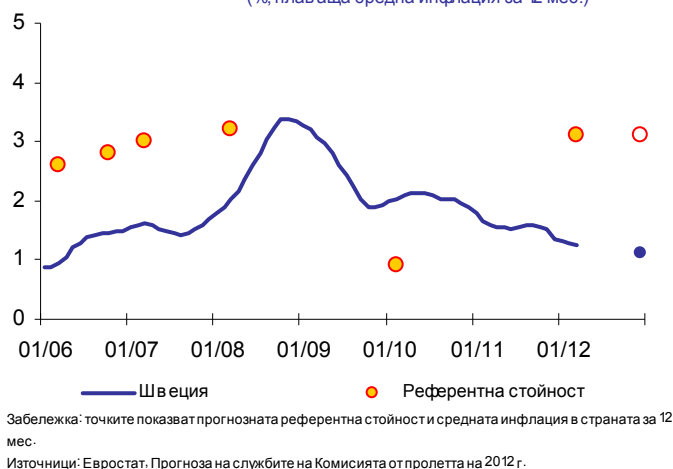
След като достигна средна стойност от 3,4 % през 2008 г., през следващите години инфлацията според ХИПЦ бе под 2 % благодарение на силната крона и ниските разходи за труд за единица продукция, които задържаха инфлационния натиск. Временно инфлацията се повиши през втората половина на 2010 г. в резултат на по-високите цени на енергията, но се понижи отново през 2011 г. Средното равнище на инфлацията през 2011 г. бе 1,4 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. се предвижда инфлацията да остане умерена през 2012 г. и 2013 г., със средна стойност 1,1 % и 1,5 % съответно, тъй като се очаква слабото вътрешно търсене и големият свободен капацитет да ограничат инфлационния натиск от високите разходи за труд за единица продукция.

Швеция изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 9а: Швеция - Критерий за инфлацията след 2006 г

(%, плавяща средна инфлация за 12 мес.)

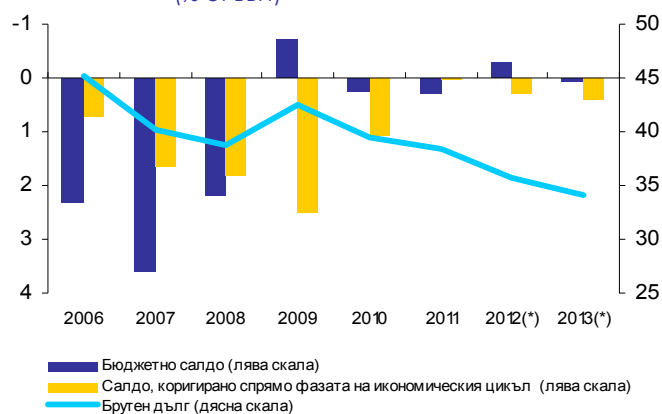
По отношение на Швеция няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. В навечерието на световната финансова криза публичните финанси на Швеция се намираха в силна позиция, като излишъкът на консолидирания бюджет бе в размер на 3,6% и 2,2% съответно през 2007 г. и 2008 г. За кратко по платежния баланс бе регистриран дефицит от 0,7% през 2009 г. С началото на икономическото възстановяване през 2010 г. салдото премина обратно в малък излишък в размер на 0,3%, като това ниво се запази и през 2011 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2012 г. по бюджетното салдо бе регистриран дефицит в размер на 0,3 % през 2012 г. преди отново да се отбележи излишък от 0,1 % през 2013 г. при

допускането, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на brutния държавен дълг се задържа на ниво от 38,4 % от БВП през 2011 г. и се предвижда низходящата тенденция да продължи до достигане на равнище от 34,2 % от БВП през 2013 г.

Швеция изпълнява критерия за публичните финанси.

Графика 9б: Швеция - Салдо на държавния бюджет и дълг

Обърната скала (% от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2012 г.

Източници: Евростат, службите на Комисията.

Шведската крона не участва във валутния механизъм II. Швеция прилага режим на плаващ обменен курс с целеви равнища на инфлацията от началото на 90-те години на XX век. Кроната се обезцени значително в разгара на финансовата криза през 2008 г., когато инвеститорите станаха по-резервирани към поемането на риск, но след това бързо се възстанови. Между март 2009 г. и февруари 2011 г. кроната поскъпна с около 20% спрямо еврото. След известно отслабване през първата половина на 2011 г., курсът на кроната се стабилизира преди да се повиши в края на 2011 г. в резултат на нарасналото търсене на крони с цел ограничаване на риска, породено от доброто състояние на публичните финанси на страната. През двегодишния период на оценката курсът на кроната спрямо еврото се повиши със 7,7%.

Швеция не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Швеция през едногодишния период до март 2012 г. бе 2,2 %, значително под референтната стойност от 5,8 %. От присъединяването към ЕС през 1995 г. насам средните дългосрочни лихвени проценти са под референтната стойност. През последните години дългосрочните лихвени проценти в Швеция се придържаха много близо до най-ниските нива на доходност по дългосрочните ценни книжа в страните от ЕС.

Швеция изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външното салдо на Швеция беше с излишък от средата на 90-те

години на XX век поради високия нетен износ на стоки, а в последно време и на услуги. Излишъкът по външното салдо нарасна от около 4 % от БВП в началото на това десетилетие до 7—8 % от 2004 г. насам. Шведската икономика е интегрирана добре в икономиката на ЕС в резултат на създадените силни връзки в областта на търговията и ПЧИ. Резултатите на Швеция въз основа на подбрани показатели, свързани с бизнес средата, са значително над средното равнище за държавите членки от еврозоната, благодарение основно на високия дял на технологичните решения, иновациите, достъпа до интернет, висшето образование и качеството на публичните и частните институции. Интеграцията на вътрешния финансов сектор към финансовия сектор на ЕС е осъществена в значителна степен, като са създадени здрави връзки с другите държави от Северна Европа и с Балтийските републики. Като цяло финансовият сектор на Швеция е много добре развит и като размер, и като степен на усъвършенстване, и съответства на високото равнище на икономическо развитие. Цените на жилищата в Швеция обаче значително се увеличиха през последните години, като едва наскоро започнаха да се стабилизират. В съответствие със заключението от доклада за механизма за предупреждение от февруари 2012 г. Швеция бе предмет на задълбочен преглед в контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси.

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните фактори, Комисията смята, че Швеция не изпълнява условията за приемане на еврото.